

Lithuanian A: literature – Higher level – Paper 1
Lituanien A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Lituano A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

Šį mūsų nerimo pavasarį

Šį mūsų nerimo pavasarį, kai žvelgiu pro atdarą langą į stogus su kokliniais kaminėliais, tarp kurių stirkso antenos, panašios į mažų kranų gerves, nors vėjo lyg ir nėra, vos pastebimai sukinėjančias savo kaklus, tarsi būtų mano vienatvės radarai, man siunčiantys ženklus, kurių suprasti aš negaliu...

5 Šį mūsų nerimo pavasarį, kai į mus bloškias tiesa, akivaizdi, bet stinglios kasdienos taip lengvai apmarinama – kad nei žmonės, nei tautos visam laikui nieko įgyti negali, ir kad tai, ką turi, bet kada gali išsprūsti iš rankų...

Šį mūsų nerimo pavasarį, kai kartojasi tai, kas atrodė, jau niekada nebesikartos, ir kai klausi savęs, ką gali padegėliai prieš padegėją...

10 Šį mūsų nerimo pavasarį, kai vėl akivaizdžiai paaiškėja, kad kartojimasis nėra stabilumo garantas ir kad pastovume raizgo laikinumo gyslelės, bet kada galinčios trūkti ir kaita mus užgriūti...

Šį mūsų nerimo pavasarį, kai Paryžiaus knygų mugėje, Julio Cortazaro šimtmečiui skirtoje parodoje, sužinau, kad Ugnė Karvelis – ukrainietė, rengėjams parodau, žiūrėkit, įsivėlė klaida, ir jie pažada pataisyti, o aš pavėluotai susizgrimbu, kad šiuo metu Ugnei gal ir patiktų būti ukrainiete, kad ši klaida – galbūt jos valia...

15 Šį mūsų nerimo pavasarį, kai sėdėdamas ant žemutinės Senos krantinės ir žiūrėdamas į po kojomis srūvantį vandenį tebegirdžiu Umberto Eco *Le Figaro* sakant, jog išgyventi ir susikurti savajai tapatybei artimo meilės mums nepakanka, mums reikia ir priešo – jis jaučias, kad Rusijoje ir Vakaruose sklando tas pats pasitenkinimas šaltojo karo sugrįžimo perspektyva, o ir kas prieštarau, kad šaltojo karo dėka Europoje pusę amžiaus tęsės taika ir santykinė konfliktų kontrolė jos pakraščiuose...

[...]

25 Šį mūsų nerimo pavasarį, kai prisimenu aną saulėtą liepos sekmadienį prieš keletą metų, alpų ir tingų, kuomet iš dyko buvimo su atostogauti dar neišvažiavusiais paryžiečiais ir su turistais, tarpusavy šnekančiais įvairiausiom kalbom, slinkau pro bukinistus, vis stabtelėdamas pavartyti knygų, žurnalų, albumų, graviūrų, afišų, žemėlapių, kaip visada, kai čia ateinu, vis pamanydamas, kad šiose Senos krantinėse istorija ir pažinimas sluoksniuojasi nelyg geologinės uolienos, ir pastebėjau žmogelį, įkandin savęs traukiantį ratukus, prikrautus turbūt dirbtine oda įrištų knygų, kurias jis siūlė vienas po kito galvas purtantiems *vert wagon* spalvos dėžių šeimininkams – mudu kitas kitą pralenkdavom, vėl pasivydavom, kol galiausiai abu atsidūrėm ant Menu tilto, kurio vienoje pusėje – Prancūzijos akademijos kupolas, o kitoje – Luvras...

30 Šį mūsų nerimo pavasarį, kai tebematau, kaip tas žmogelis, gal dėl to, kad įkandin savęs tempėsi ratukus, gal dėl to, kad vilkėjo nudėvėtu juodu švarkeliu ir nudėvėtomis juodomis kelnėmis išduobtais keliais, įvairiaspalvėje, lengvabūdiškoje vasaros minioje man pasirodęs panašus į atklydėlį iš praėjusio laiko, ima svaidyti į Seną knygą, užsimoja ir sviedžia, užsimoja ir sviedžia – į odinius viršelius įrištos, jos turėjo iš karto ar netrukus nuskęsti, bet mano atmintyje srovės nešamos, jos pamažu tolsta lyg sieliai, nuo mūsų plukdantys daugybę gyvenimų, sakau sieliai, bet taip pat galėčiau sakyti ir baržos, kurių ūkanotomis spalio ar lapkričio pavakarėmis, užsikvempęs ant tilto turėklų, aš laikiu: joms praplaukus dar ilgai nuo vandens akių negaliu atitraukti, lyg užkerėtas stebiu jo raibuliavimą – nieko neklausdamas nei savęs, nei pasaulio, tik jausdamas, kaip nykuma manyje skleidžiasi, lyg pats būčiau pavirtęs į rudenį, ateinančios žiemos stingulin miestą gramzdinantį...

Šį mūsų nerimo pavasarį, kai dažniau nei kada nors pajuntu, jog ir didžiausios pilnaties mirksnį tuštumos strykas veria...

45 Aš galvoju apie žodžius, jų galią ir bejėgystę: juos įsivaizduoju žodynuose, savo reikšmių lizduose ramiai snaudžiančius nelyg kūdikiai lopšiuose ir laukiančius, kol mes juos pabudinsime; mąstau apie žodžius, ramius ir bejėgius tarsi vaikai – juos pažadinti gali tik mūsų valia.

Valdas Papievis, *Debesis ant žolės: lietuvių novelės antologija* (2014)

2.

Prabudimas

- Galima čia prisėst ant suoliuko?
gal pasakytumėt kurie Viešpaties metai?
o mėnuo diena valanda o jau temsta
tai čia mano miestas alėja
- 5 ar dar gyvi Petrašiūnai tai yra ar dar veikia
tos kapinės o kaip dramos teatras
filharmonija muzikinis viskas vietoje?
rubliai ar litai? gal žinot kur mano vaikai
dukterėčios sesuo artimieji ar turiu o turėjau
- 10 kas čia taip dvokia taip šlapia rodos niekaip
negaliu neįstengiu vis labiau ir labiau
pamirštu kalbamuosius žodžius kosčiu springstu gargaliuoju
užtylėjau visą gyvenimą užmiršau ar įvyko
ar jis išsipildė buvo ar gėlė kaip gelia
- 15 sąnarius ar klapsėjo kaip klapsi širdis
ar buvome vienas kitam gailėstingi
ima lyti nematau jūs vyras ar moteris
o aš? vyras ar moteris?
kokie čia šereliai ant apgamo smakro?
- 20 jeigu sakot kad moteris ar negalėtumėt
va dabar tuojau pat paimti mane už rankos

Dovilė Zelčiūtė, *Atgal į vandenį* (2004)